

Voca operarios, et redde illis mercedem suam
(DOMINICA IN SEPTUAGESIMA, S91)

Zavolej dělníky a dej jim jejich mzdu. Tímto pánem, který zve dělníky na svou vinici je míněn náš Pán, který k sobě pozval všechny lidi, a to dvojím způsobem:

Za první tím, že vše stvořil a učinil to tak krásné a vznešené. A za druhé smrtí a v poslední den.

Jeden mistr praví, že Bůh učinil svět a všechno skrze člověka a člověka skrze sebe. Já však vyložím, že sebe učinil skrze sebe a člověka skrze sebe a sebe skrze člověka. A jeho vlastní láska, kterou má k duši, Boha natolik oslepila a omámila, že vše stvořil tak, že zjevil duši svou slávu. A tolik se upnul na to, jak by duši k sobě svoji láskou přitáhl a přilákal, jakoby až zapomněl na vše, co je na nebi i na zemi a dbal jen na to, jakým způsobem a jakou cestou by k sobě každíčkou duši nejlépe přitáhl.

Proto stvořil tak rozličná stvoření, aby různým způsobem byla hlášána jeho chvála. Ale přesto neučinil žádné stvoření tak dokonalé a žádnému nevěnoval tolikou péči ani svou podobu. Zatím tedy ostatní tvorové jsou jen poslové nebo poukazy k Bohu, ježto oznamují boží slávu a poukazují člověku na Boha. Bůh vložil do tvorstva dvojí: totiž radostnou rozkoš a pohodlí, aby tím přilákal člověka, vznešeného člověka, aby poznal, že rozkoš i pohodlí jsou v dokonalosti v Bohu. Dobrého člověka totiž láká rozkoší a pohodlím a nehodného zase honí pomocí trestů. A proto je na stvoření také uvalen trest, aby bylo bito a postrkováno tresty, pokud by nedbalo cti a rozkoše boží. A jak roztodivné jsou lidské mysli a jak přemnohé cesty k Bohu! Jeden se dá nalákat rozkoší, ale jiného třeba bít nemocemi a stíhat neklidem.

Jak podivuhodně byl obrácen svatý Pavel, když byl na cestě stíhat křesťany a Bůh ho tam srazil a obklopil svou září. A svatý Augustin byl obrácen v den, kdy nebyl ničeho, žádné rozkoše syt; a tu se podivuhodným božím úradkem, který Bůh jehu duši vnuknul, obrátil.

A jeden učitel říká, že Bůh to tak dopouští, že to vypadá, jako by zapomněl na celé stvoření a jediné vši pílí se k tomu upínal, jak by k sobě přitáhl duši a jak by se jí zjevil a jak by jí projevil lásku; a že také připouští, aby se celý jeho život a přirozenost zmařily, poněvadž jeho životem a jeho přirozeností je milovat.

Proto se také jediný a nerozílý Bůh rozdělil a rozprostřel po všem stvoření, aby se od něj duše na žádné cestě nemohl a odvrátit ke tvorům a nenalezla u nich podobnost s Bohem. Žádný hříšník by nikdy nemohl mít potěšení ve svých hříších, kdyby v nich nějakým způsobem nebyla boží podoba, a ta je slavná a pokojná. Proto se někteří lidé raději zřeknou přátel a zboží, než by se zřekli cti; ta je jim totiž tak blízká a tolik jim na ní záleží a v ní se nejvíce blíží k Bohu. Vždyť i Bůh říká: Svou čest nikomu nedám. A glosa k žaltáři zde praví: Není nikdo, kdo by vyměnil svou čest za přítelovu.

A je trojí příčina, proč by duše nemůže mít dost uspokojení u tvorů: Jedna je, že je rozdělena. Uspokojení z pití není uspokojením z jídla ani z oděvu; tak jedno odkazuje na druhé obrací je dále k Bohu. Proto také žádné uspokojení není prosté.

Druhá je, protože jsou lidé tělesní a upadají ve zkázu a zemdenost a není v nich růstu. Čím déle se budu dívat na bílou látku nebo do slunce, tím více mi oko umdlévá a zatemňuje se. A nikdy nebylo nic stvořeného tak krásné a vzácné, aby na to člověk mohl dlouho hledět a neomrzelo se mu to. Ale duchovní poznání vzrůstá stále a je bez konce. Čím duchovněji se poznávám, tím je má mysl čistší a hotovější dále poznávat.

Za třetí se boží dar se duši neudílí odtud, odkud vyplynul. Pokud vše, co by Bůh mohl darovat jako rozkoš

a obdarování nebylo duši dáno ze zdroje, jímž je Bůh, neokusila by toho duše a nepřineslo by jí to rozkoš.

Bůh není nic než čiré bytí. Tvorstvo je utvořeno z ničeho a má bytí díky Jeho bytí; proto duše nemá nic na stvoření, poněvadž je něčím jiným. I když je nápoj libý a vzácný, pokud se nalije do mizerného sudu, jen je pak tím ohavnější. Proto ať by jí byla dána jakákoli čest a jakýkoli dar, jaký může Bůh dáti, a nebylo by to z Něho samého, nebylo by jí to k ničemu.

Jeden mistr praví, že Otec má Syna a Svatého Ducha a jejich prostřednictvím se blíží lidem.

Také bychom měli uvážit, že jsou nebesa nezměrně větší nežli země a také anděl v nebesích je mnohem více než člověk na zemi. Mistři tudíž smýšlejí, že andělé Boha zobrazují a zjevují nevtěrněji. Proto také jich musí být nejvíce

Daniel viděl, jak Bohu slouží desetitisíce a statisíce před ním stojí. A Bůh učinil správně, když zapomněl na veškerou tuto slávu a úplně se obrátil k člověku, usiluje o jeho lásku. Proto také Bůh praví: Běda člověku, jenž má mé pokyny raději než mne.

Takto tedy za prvé nás Bůh zve prostřednictvím stvořeného světa.

Za druhé nás volá při smrti, jež hořce a těžce tíží srdce hříšníka.

O tom mluví písmo, když říká: Ó běda, smrti, jak hořké je pomyšlení na tebe pro všechny ty, kteří vztahují svou lásku na tento svět. Ale dobrým lidem je mnohem sladší a radostnější, protože není nic více nežli přechod ze smrti k životu a výborná směna, neboť dobrý člověk mění ve smrti trýzeň a stesk za věčnou radost.

Kdyby byla taková bylina, kterou bylo možno získat, a kdo by měl tu bylinu, nikdy by neonemocněl ani nezestárl, draze by ji lidé kupovali: a tou bylinou je smrt. Kdo ji nosí ve své mysli, nekdy nezestárne a hříchy ho nedohoní, poněvadž Písmo praví: „Ve všem svém díle měj před očima svůj konec a hříchu nespácháš.“

A za třetí musíme zkoumat odměnu, to jest ,když říká: Pozvi dělníky a děj jim odměnu. Před tím ať se nikdo neděsí, když říká, aby byla dána dělníkům odměna. I když je starý nebo nemocný, že už tělesnou práci nezmůže, ať se tedy chytí vnitřního , duchovního díla, jež je před Bohem větší a vznešenější, nežli jakákoli vnější činnost a za to obdrží odměnu. Náš Pán Bůh nás vábí odměnou jako ovci na zelený proutek; kdykoli se člověk chce vydat jinam, ukáže mu ten zelený proutek.

Bůh nám ukázal, že máme odměnu. Neřekl ale, co je tou odměnou. Avšak kdyby měl Bůh říci, co je odměnou, musel by k tomu použít veškerou svoji moc - poněvadž odměnou je vše, co Bůh je a co může. A tak by musila tu odměnu vyjádřit veškerá jeho bytost a moc. A kdyby byla veškerá síla, jež je ze všech duší dohromady, vložena do jediné duše, nmemohla by obdržet ani tu nejmenší odměnu pocházející z jediného maličkého skutku, který Bůh ve své věčné lásce poručil; musila by se roztříštit a zahynout.

Vsadím svou duši, nechť v poslední den propadne peklu, že je pravda, co vám nyní řeknu: kdyby síla všech duší dohromady i všech andělů a všech tvorů byla předána jedné duši, nedokázala by už přijmout odměnu ani za malou dobrou myšlencečku, musila by se roztříštit a zahynout. A jaké poučení a jaká rada k tomu přísluší, když tedy má přijmout celou tu odměnu, již je Bůh, nežli ta, že duše se musí povznést nad sebe sama a vklínit se v boží bytost a připodobnit boží přirozenosti? Dokáže to?

Jedna odměna tedy překáží druhé, jež je věčná. Na to našel Bůh skrytou radu a lék a sám sebe obnovil tím, že vnesl do času věčnost a čas odnesl s sebou do věčnosti. To se stalo v Synu, když Syn vyplynul do věčnosti,

současně s ním vzniklo také veškeré tvorstvo. Proto se Syn rodív ěčně, bez přestání a současně, že s ním společně přebývá rozkoš a dokonalost všeho tvorstva a také se v něm duši neustále nanovo udílí. Proto je jeho zrod dnes tak nový, jako v první den; odměna se duši dává vždy z nové nádoby, čerstvá a dokonalá, a také její odměna zůstává až do konce v radosti a bez omrzení.

O tom nemohu již více mluvit, ani Bůh o tom nemůže mluvit, ježto nám bude dána tato dokonalá odměna. K tomu nám pomoz Bůh. Amen